

Eerder verworven competenties

► Deelnotitie

Inhoudsopgave

Begrippenlijst	33
1. Deelnotitie	34
1.1 In het kort	34
1.2 Aanleiding en probleemstelling	34
1.3 Opdracht van de werkgroep	34
1.4 Concreet	35
1.5 Kaders c.q. uitgangspunten voor de realisering van een EVC-traject	35
1.6 Wetgeving/juridisch kader	35
1.7 De eerste stappen	36
1.8 Vijf scenario's	37
1.9 Financiën	41
1.10 Randvoorwaarden	41
1.11 Het vervolg: uitvoerbaarheid en haalbaarheid	41
Bijlage I: Uitwerking van EVC stappen in algemene zin	42
Bijlage II: Aan te leveren bewijsstukken EVC-traject	43

Begrippenlijst

Ten behoeve van eenduidige terminologie bevat de hiernavolgende lijst een toelichting op gebruikte afkortingen en begrippen.

- ▶ **EVC:** Eerder Verworven Competenties; de kennis, inzichten en ervaringen opgedaan door studie of praktijkervaring.
- ▶ **EVC assessment:** De beoordeling van eerder verworven competenties in de psychologische zorg.
- ▶ **EVC kandidaat:** een persoon die is toegelaten tot een EVC-procedure GZ-psycholoog.
- ▶ **EVC opleidingsadvies:** Een op een EVC assessment gebaseerd individueel opleidingsadvies (cursorisch en praktijkgedeelte) om te voldoen aan vakbekwaamheid op niveau van de eindtermen van de GZ-opleiding en BIG-registratie GZ-psycholoog.
- ▶ **EVC opleidingsprogramma:** Een concreet opleidingsprogramma (cursorisch en praktijkgedeelte) gebaseerd op een EVC opleidingsadvies om te voldoen aan vakbekwaamheid op niveau van de eindtermen van de GZ-opleiding en BIG-registratie GZ-psycholoog.
- ▶ **EVC pilot doelgroep:** personen uit het stuwmeer¹
- ▶ **EVC-procedure:** De procedure om eerder verworven competenties in de psychologische zorg te erkennen.
- ▶ **EVC-traject:** De erkenning van eerder verworven competenties tot en met de realisatie van de benodigde activiteiten om te voldoen aan vakbekwaamheid op niveau van de eindtermen van de GZ-opleiding en BIG-registratie GZ-psycholoog.
- ▶ **Hoofdopleider:** Diegene die bij wet- en regelgeving verantwoordelijk is voor het gehele opleidingstraject van de individuele deelnemer, en uit dien hoofde bevoegd is tot het tekenen van het getuigschrift bij voldoende afronding van de opleiding.
- ▶ **IOP:** Individueel Opleidingsplan: Document waarin de kwalitatieve, kwantitatieve en begeleidingsaspecten van de opleiding van de individuele deelnemer zijn vastgelegd.
- ▶ **Opleidingsinstellingen:** Onderwijsinstellingen die de postacademische BIG- opleiding GZ psycholoog verzorgen.
- ▶ **Praktijkopleider/P-opleider:** Diegene die verantwoordelijk is voor de inrichting en kwaliteitsbewaking van het opleidingstraject in een praktijkopleidingsinstelling.
- ▶ **Praktijkopleidingsinstellingen:** Zorgaanbieders die het praktijkgedeelte van de postacademische BIG-opleiding GZ psycholoog verzorgen en als zodanig erkend zijn door de Commissie Registratie en Toezicht (CRT)
- ▶ **Stuwmeer:** de veelheid aan personen met een afgeronde, relevante universitaire masteropleiding psychologie (zoals klinische of ontwikkelingspsychologie), pedagogische wetenschappen of geestelijke gezondheidskunde (een specifieke afstudeerrichting binnen de gezondheidswetenschappen aan de Universiteit Maastricht), die in het bezit zijn van een LOGO-verklaring, met jarenlange relevante praktijkervaring in de gezondheidszorg, die de opleiding tot GZ-psycholoog willen doen, maar daar nog geen plek voor krijgen.
- ▶ **Overgangsregeling:** een bij wet vastgestelde regeling met afspraken over de overgang van verschillende beroepsbeoefenaren in een nieuw beroep (bijvoorbeeld de gezondheidszorgpsycholoog generalist.)
- ▶ **Vrijstellingenbeleid:** Het geven van vrijstellingen binnen de context van de reguliere opleiding tot GZ-psycholoog.

.....
¹ Zie de figuur op pagina 35.

1.

Deelnotitie Eerder verworven competenties

1.1 In het kort

Een uitbreiding van het vrijstellingenbeleid via een EVC-route biedt potentiële kandidaten de mogelijkheid om te komen tot een verkort traject naar de BIG-registratie als GZ-psycholoog. De werkgroep EVC heeft geconstateerd dat er vijf verschillende scenario's in aanmerking komen, waarbij aan de kwaliteitseisen van het beroep wordt voldaan. Voorwaarde bij de implementatie en uitvoering van deze scenario's is dat ze de reguliere GZ-opleiding in haar omvang niet mogen hinderen.

Een kandidaat komt alleen in aanmerking voor een verkort traject als hij² aan een aantal criteria voldoet. Die criteria hebben betrekking op kennis, vaardigheden en beroepsattitude opgedaan via een deel praktijkervaring en een deel cursorisch onderwijs die overeenkomsten vertonen met de reguliere GZ-opleiding. Nadat de kandidaat heeft aangetoond dat er zowel aan (delen van) het cursorisch deel als aan (delen van) het praktijkdeel is voldaan, waarmee hij aangetoond heeft dat de vereiste competenties aanwezig zijn, kan besloten worden welk scenario het meest op hem van toepassing is.

1.2 Aanleiding en probleemstelling

Binnen de gezondheidszorg is sprake van lange wachttijden en is een tekort aan BIG-geregistreerde GZ-psychologen (regiebehandelaren). De laatste jaren wordt van alle kanten gewezen op de onwenselijkheid van niet-BIG-geregistreerden in de rol als zorgverleners. VWS, het werkveld en de beroepsgroepen onderkennen dit probleem en willen meewerken aan een oplossing.

Het probleem ontstaat doordat het aantal door VWS gefinancierde opleidingsplaatsen beperkt is. VWS financiert de opleidingsplaatsen op basis van de raming die het Capaciteitsorgaan uitvoert. Er is echter tot op heden in de raming geen rekening gehouden met de aantallen masterpsychologen die zich in het zogenaamde stuwmeer bevinden. De paradox die zich aftekent, bestaat eruit dat VWS aan de ene kant het aantal beschikbare opleidingsplaatsen beperkt en anderzijds wenst dat er meer GZ-psychologen worden opgeleid. Daarnaast

studeren grote aantallen masters psychologie af aan de universiteiten, die door de beperkte beschikbare GZ-opleidingsplaatsen niet toegelaten kunnen worden tot de GZ-opleiding. De vraag naar psychologische zorgverlening is er wel, met als gevolg dat het praktijkveld deze masterpsychologen (zonder BIG-registratie) werkzaamheden laat verrichten die eigenlijk door de GZ-psychologen uitgevoerd dienen te worden. Hierdoor kan de kwaliteit van de zorgverlening niet worden gegarandeerd.

Deze groep met masterpsychologen die in de gezondheidszorg en aanpalende gebieden werkzaam zijn, wordt omschreven als een 'stuwmeer aan psychologen' die mogelijk in aanmerking kunnen komen voor een verkorte GZ-opleiding. Het aantal masterpsychologen in het stuwmeer met een LOGO-verklaring is 6500. Zonder LOGO-verklaring werken er naar schatting 3500 masterpsychologen. In totaal zijn er 10.000 masterpsychologen werkzaam die in aanmerkingen kunnen komen voor een GZ-opleiding (gegevens Nivel, 2021³). Deze masterpsychologen zijn vaak al jaren werkzaam in de zorg, en hebben om een of andere reden de GZ-opleiding niet gevolgd. Om in te mogen stromen in de GZ-opleiding dienen zij een LOGO-verklaring te bezitten, of de mogelijkheid te hebben om deze aan te vragen. Na vijf jaar kan de verklaring verlengd worden op voorwaarde dat er recente praktijkervaring is opgedaan.

Het probleem is dat er meer vraag is naar GZ-psychologen en GZ-opleidingsplaatsen. Om dit probleem op te lossen heeft de werkgroep EVC de opdracht gekregen om te onderzoeken wat de groep psychologen in het stuwmeer nodig heeft om te voldoen aan de competenties van de GZ-psycholoog. Op deze manier kan het tekort aan GZ-psychologen in relatief korte tijd sterk verminderd worden, omdat deze groep door aanvullende opleiding en praktijkervaring al deels of geheel voldoet aan de competenties van een GZ-psycholoog.

1.3 Opdracht van de werkgroep

De opdracht aan de werkgroep EVC is om een visie te ontwikkelen op een (eventuele) instroomprocedure voor masterpsychologen zonder GZ-opleiding, in het

2 Daar waar hij staat, kan ook zij of die gelezen worden.

3 Nivel Deelrapport 1, onderzoek naar 'stuwmeer', 2021

bijzonder met behulp van de inzet van Eerder Verworven Competenties (EVC's). EVC's omvatten de na de universitaire studie gevolgde cursussen en opleidingen en de opgedane praktijkervaring, en dragen bij aan het eigen maken van de voor een GZ-psycholoog benodigde competenties.

Deze visie wordt vastgelegd in een integraal advies, dat een kader creëert voor de tijdelijke inzet van trajecten op basis van EVC's, welke gedurende die tijd in de praktijk in uitvoering kunnen worden gebracht.

1.4 Concreet

1. Ontwikkel een visie op de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een EVC-assessment:

- ▶ Welke EVC's worden acceptabel geacht om in aanmerking te komen voor een verkorte opleiding?
- ▶ Hoe verhouden die zich tot de eindtermen van de GZ-opleiding?
- ▶ Hoe kunnen zij betrouwbaar en valide worden vastgesteld?

2. Geef een overzicht van de groep van mogelijke kandidaten voor een EVC-traject:

- ▶ Welke competenties beheerst men veelal en welke zelden tot nooit?
- ▶ Wat is men bereid in tijd en geld te investeren in een verkorte opleiding?
- ▶ Om hoeveel mensen zal het ongeveer gaan?

3. Verken de haalbaarheid in de praktijk:

- ▶ Wat is inhoudelijk, organisatorisch en financieel nodig aan inzet vanuit de opleidingsinstellingen en de praktijkopleidingsinstellingen ten aanzien van geïndividualiseerde cursorische opzet en praktijkopzet van de opleiding.

Deze notitie geeft een antwoord op deel 1 van de opdracht. Deel 2 en 3 wordt gebaseerd op de uitkomsten van Nivel, die zojuist verschenen zijn. Een eerste inschatting op basis van de uitkomsten is gemaakt, maar zal in een vervolgfase nader worden uitgewerkt. Wat de exacte uitkomst ook zal zijn, nu al is duidelijk dat financiën en organisatie (hoofdopleiders, praktijkopleidingsinstellingen, opleidingsinstellingen, P-opleiders/praktijkopleiders) essentiële randvoorwaarden vormen voor het welslagen van het gehele EVC- traject.

EVC-traject is van tijdelijke aard

We willen benadrukken dat het EVC-traject van tijdelijke aard is en alleen voorziet in adviezen voor de huidige opleidingen en werk/cursuservaring. Het EVC-traject wordt ingericht om het tekort aan GZ-psychologen te verminderen en wordt niet ingericht om zij-instroom naar de GZ-opleiding te faciliteren. Initiatieven die in 2021 starten en in een van de scenario's vallen, zullen niet leiden naar een verkort traject. Duidelijke afspraken hierover zullen met beroepsverenigingen en andere relevante partijen worden gemaakt.

1.5 Kaders c.q. uitgangspunten voor de realisering van een EVC-traject

De werkgroep EVC is van mening dat het EVC-traject alleen ingezet kan worden binnen bepaalde kaders. Deze kaders zijn:

1. Het werken aan een EVC-traject om het probleem van 'het stuwmeer' op te lossen is alleen zinvol als de instroom van masterpsychologen in het veld beperkt gaat worden.
2. De EVC -procedure is in principe van tijdelijke aard. Deze heeft alleen als doel om het tekort aan GZ-psychologen te verminderen, en daarmee mede het zogenaamde stuwmeer op te lossen, en mag zich niet tot een 'zij-traject' ontwikkelen waarmee de reguliere GZ-opleiding ontweken wordt.
3. Het voorstel is om geen beschikte opleidingsplaatsen te gebruiken voor het Extra Verruimde Vrijstelling (EVV)-scenario, maar additionele financiering (in de vorm van een centraal EVC-budget) vanuit VWS te bepleiten. Het is onwenselijk de reguliere toewijzing te gebruiken, omdat er dan per saldo geen opleidingswinst te behalen is. Een niet te verkiezen alternatief is het verdelen van een reguliere gehele beschikbaarheidsbijdrage voor een GZ-opleidingsplaats over twee EVV-opleidingen.
4. De duur van het EVC-traject wordt bepaald door het moment waarop de kraan van de instroom vanuit de masteropleiding wordt dichtgedraaid, en is daarmee dus van tijdelijke aard.
5. De NZa-bijdragen voor beschikte opleidingsplaatsen zijn tot op heden gekoppeld aan een fte/persoon. Voor het EVC-traject zal de beschikbaarheidsbijdrage als totaalbudget beschikbaar moeten worden gesteld, zodat daaruit flexibel, op basis van wat kandidaten nodig hebben aan aanvullende opleiding, meerdere EVC-trajecten bekostigd kunnen worden.
6. Het gehele EVC-traject moet zo praktisch mogelijk worden ingericht met zo min mogelijk varianten, c.q. zo veel mogelijk gestandaardiseerde 'pakketten', om het voor de praktijkopleidingsinstellingen en onderwijsinstellingen zo uitvoerbaar mogelijk te laten zijn.
7. De inspanning van potentiële EVC-kandidaten zal minimaal gelijkwaardig zijn aan die van opleidingen in een reguliere GZ-opleiding, zoals vastgelegd in het Opleidingsplan.
8. Het toetsingskader voor de uitgewerkte EVC-scenario's zijn de competenties van een startende GZ-psycholoog.
9. Het portfolio van een EVC-kandidaat dient daarmee dan ook te voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen van de GZ-opleiding.

1.6 Wetgeving/juridisch kader

In principe is binnen de huidige regelgeving, met eventueel een tijdelijke aanpassing via het College Specialismen Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten (FGzPt), voldoende ruimte om vorm te geven aan een verruimd vrijstellingsbeleid, omdat het

gaat om een tijdelijke oplossing voor een groot bestaand probleem. Het in deze notitie uitgewerkte vrijstellingenbeleid is een tijdelijke maatregel.

Het College kan de regelgeving aanpassen door het vrijstellingenbeleid op te nemen als eis waar een Opleidings- en Examenregeling (OER) aan moet voldoen. In principe heeft elke opleidingsinstelling zijn eigen OER, die op dit moment dezelfde is voor alle vLOGO-opleidingsinstellingen. Aangezien niet elke opleidingsinstelling lid is van vLOGO, verdient het de voorkeur dat het vrijstellingenbeleid in de regelgeving wordt opgenomen, zodat ook niet vLOGO-instellingen dit onderdeel moeten toevoegen aan hun OER.

Verder staat in de regelgeving dat het de taak is van de hoofdopleider om vrijstellingen te verlenen overeenkomstig een landelijk vrijstellingenbeleid.

De ervaring die wordt opgedaan met het voorgestelde advies zou aan de basis kunnen liggen van definitieve regelgeving voor de uitzonderingen die, als later blijkt dat dit wenselijk is, in de toekomst gefaciliteerd moeten worden.

De volgende juridische kaders en besluiten zijn verder van belang voor de vijf geschetste scenario's:

- ▶ AMvB 17 maart 1998 als kader van VWS
- ▶ Opleidingsbesluit 15 oktober 2019 als vigerende regelgeving van de FGzPt
- ▶ Kwaliteits- en erkenningskader als veldnorm vanuit vLOGO (voor de erkenning van praktijkopleidingsinstellingen)

1.7 De eerste stappen

De werkgroep EVC schetst vijf scenario's die potentiële GZ-psychologen versneld naar een BIG-registratie kunnen leiden op voorwaarde dat ze een passend portfolio (onderwijs en relevante praktijkervaring) hebben. Eenmaal een scenario doorlopen, dienen alle EVC-kandidaten over de competenties van de GZ-psycholoog te beschikken die ook gelden voor de reguliere opleidingen. Deze competenties vormen het fundament voor alle vrijstellingen, waardoor de competenties van de GZ-opleiding (in welke vorm die dan ook wordt gerealiseerd) onverkort van kracht blijven. Dit impliceert dat de kandidaat moet kunnen aantonen dat hij beschikt over de competenties op een breed aantal terreinen, zoals geformuleerd in het Opleidingsplan voor de GZ-opleiding. Een punt van aandacht daarbij is dat competenties in belangrijke mate kwalitatief (en deels inhoudelijk) van aard zijn, en daarom niet aangetoond kunnen worden op kwantitatieve wijze (zoals het aantal uren of jaren praktijkwerkzaamheden, of het aantal uren cursorisch onderwijs). Zo ligt in het competentieprofiel bijvoorbeeld de nadruk op evidence-based behandelingen (zoals CGT), adequate psychodiagnostische rapportage, samenwerking en professioneel gedrag (waaronder ethiek en regelgeving), en up-to-date kennis over modellen van psychopathologie en van behandelingen.

Stap 1: maak ik kans op (gedeeltelijke) vrijstelling?

De eerste stappen in het proces zijn voor iedere kandidaat dezelfde. Allereerst dient hij antwoord te krijgen op de vraag of een inkorting van de duur van de opleiding überhaupt tot de mogelijkheden behoort. Hiervoor verdiept de kandidaat zich in de informatie die beschikbaar is over de verschillende scenario's om inzicht te krijgen in wat op hem van toepassing is en wat vervolgens de consequenties zullen zijn.

Op het moment dat de kandidaat een positieve inschatting maakt van zijn mogelijkheden en meent dat een versnelde opleiding met succes kan worden doorlopen, volgt processtap 2.

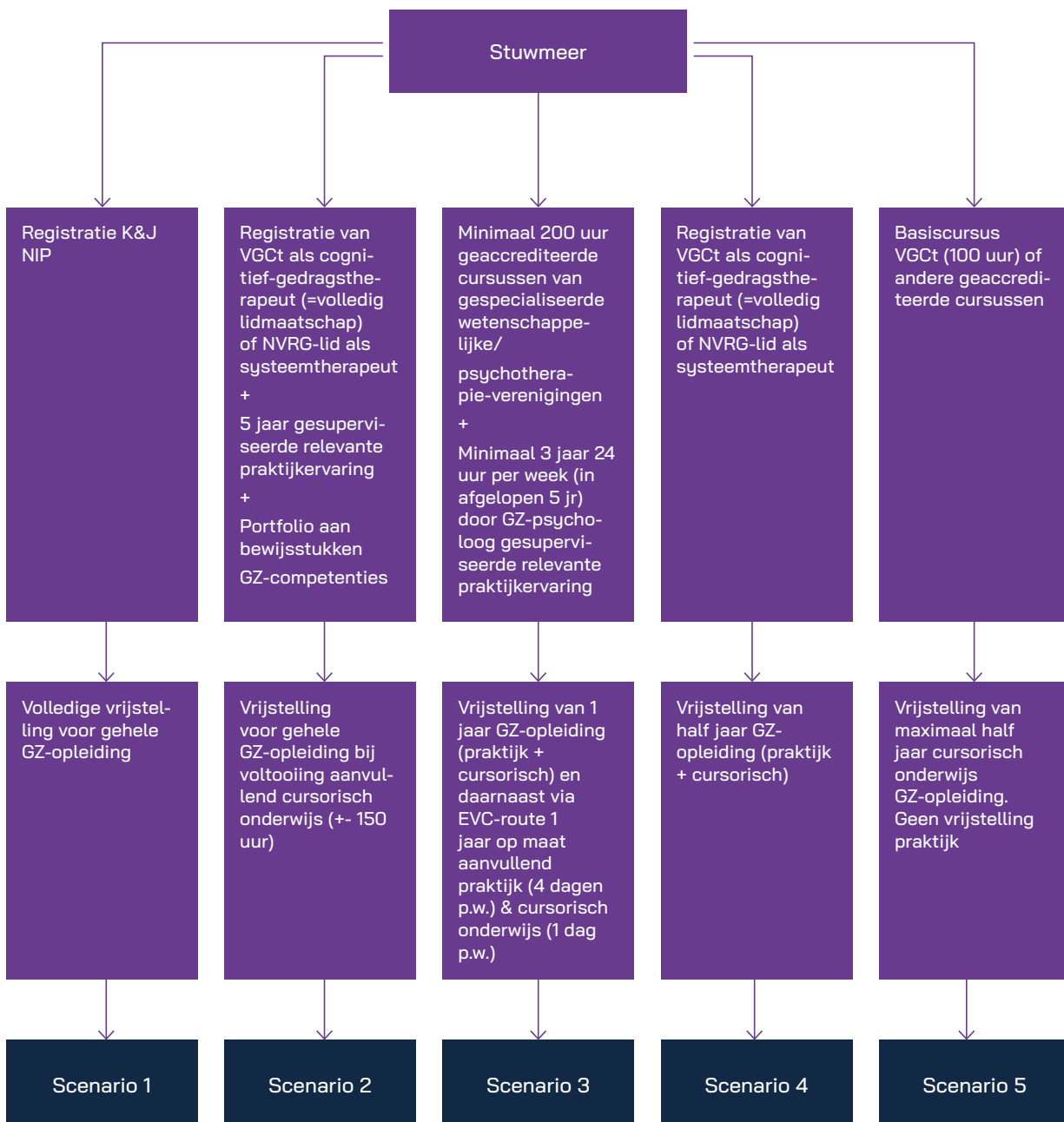
Stap 2: voor welk scenario kom ik in aanmerking?

De intake wordt afgenomen door een nader te bepalen bureau (zie bijlage 2). Op basis van het cv en het portfolio van de potentiële kandidaat volgt een advies. Dit advies wordt doorgegeven aan de hoofdopleider die verantwoordelijk is voor de EVC-procedure. Hij zal het advies omzetten in een besluit over het te volgen opleidingstraject in een de volgende scenario's:

1. Volledige vrijstelling
2. Vrijstelling met (hoogstwaarschijnlijk) een beperkt generiek pakket aan nog te volgen onderwijs gericht op volledige vrijstelling binnen zeer korte termijn
3. Beperkte vrijstelling van één jaar met aanvullend praktijk en cursorisch onderwijs
4. Vrijstelling half jaar cursorisch en half jaar praktijk
5. Vrijstelling gedeeltelijk (maximaal half jaar) cursorisch onderwijs, geen praktijkvrijstelling

Stap 3: aansluiting op één van de vijf scenario's

Vanaf het moment dat duidelijk is welk scenario passend is, wordt de volgende stap gezet en die kan voor iedereen anders zijn. Deze stap sluit aan op de eerste processtap van de vijf scenario's die leiden tot gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de opleiding tot GZ-psycholoog.

Figuur 1: Stroomschema EVC: 5 scenario's

1.8 Vijf scenario's

Disclaimer

Bij de uitwerking van deze scenario's willen we een belangrijke 'disclaimer' hanteren. De scenario's betreffen een advies aan de taskforce over een goed doordachte invulling van deze scenario's. Nadere afspraken over de invulling van scenario's volgt na verdere afstemming met o.a. de diverse beroepsverenigingen. Dat betekent in het kort dat aan deze scenario's geen rechten kunnen worden ontleend.

Scenario 1: volledige vrijstelling

Het diploma K&J NIP leidt tot volledige vrijstelling. Registratie in het NIP K&J register volstaat. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de opleidingsplaats waar de opleiding is gevolgd, voldoet aan de eisen die het NIP stelt aan een praktijkplaats en deze erkent. Voorlopig is dit de enige groep die volledige vrijstelling lijkt te krijgen.

Scenario 2: vrijstelling via de EVC-route

Uitgangspunten en randvoorwaarden

- ▶ Het advies (intake) dat een kandidaat krijgt, ligt aan het begin van het traject door het overleggen van een zo compleet mogelijk portfolio waardoor heel duidelijk afgebakend kan worden wat de (on)mogelijkheden zijn van scenario 2 (EVC-route).
- ▶ stukken worden aangeleverd. Deze documenten zijn een 'bewijs van competentie' op de competentiegebieden van de GZ-psycholoog. Een voorstel hiervoor staat in bijlage 2.
- ▶ De aanvrager levert het bewijsmateriaal, de toetsing op basis van een beoordeling van het portfolio en een assessment liggen bij de assessor, die als vakgenoot vooral ook de praktijkonderdelen kan beoordelen.
- ▶ De periode tussen de intake en het finale assessment, waarin de kandidaat de rest van het portfolio in orde kan maken, is in de regel maximaal twaalf maanden. De meeste kandidaten zullen om het geheel op orde te krijgen een specifieke scholing volgen die afhankelijk van omvang/aanbod mede de termijn van het afronden van het portfolio zal bepalen.
- ▶ Degene die niet in aanmerking komen voor het EVC-scenario, omdat ze niet voldoen aan alle vereisten, kunnen op grond van het doorlopen voortraject (bij intake of assessment) mogelijk een EVV-advies krijgen. Dit impliceert dat deze kandidaten in ieder geval het eenjarige EVV-scenario dienen te volgen. De werkgroep acht kortere trajecten niet wenselijk.

Deze route is gericht op volledige vrijstelling via een EVC-traject. Kandidaten dienen aan de hand van een portfolio aan te tonen dat zowel delen van het cursorisch onderwijs, de praktijkmaken en daarmee de benodigde competenties van de reguliere GZ-opleiding aanwezig zijn.

De toelating tot deze route bestaat uit een toets op het al volbrachte praktijkgedeelte en het cursorisch gedeelte, aansluitend bij hetgeen binnen de GZ-opleiding daarin dient te worden gedaan.

Toelatingscriteria

De beoordeling van een portfolio gebeurt aan de hand van toetsingscriteria die zijn afgeleid van het competentieprofiel van de GZ-psycholoog en KBS'en binnen de GZ-opleiding. De toelating tot deze vrijstellingsroute bestaat dus uit een toets van het praktijkgedeelte en het cursorisch onderwijs

1. Praktijk: er dient te worden voldaan aan de eis van vijf jaar gesuperviseerde relevante praktijkervaring⁴ (van gemiddeld minimaal 24 uur/week, behaald in de afgelopen vijf jaar). Dit zijn in ieder geval 90 sessies supervisie (in de afgelopen vijf jaar), waarvan minstens 30 sessies supervisie op het vlak van diagnostiek en minstens 30 sessies op het vlak van behandeling. Gedurende de periode van het samenstellen van het portfolio en het aanvullende cursorische traject kan indien nodig supervisie gevolgd worden op het gebied van diagnostiek, afgetekend door een GZ-psycholoog.
2. Cursorisch onderwijs op basis van diploma's: een volledig lidmaatschap van hetzij de VGCT of de NVRG is de ingangseis. Dit lidmaatschap dient aangevuld te worden met cursorisch onderwijs (zie volgende bullet).
3. Het cursorische gedeelte zal aangevuld moeten worden met een (extra) cursus. In deze cursus wordt training geboden op gebieden die wel onderdeel zijn van de competenties voor de GZ-psycholoog maar die in andere opleidingen veel minder of niet aanbod komen. Deze cursus dient nader ontwikkeld te worden en zou met name de meta-competenties zoals professionaliteit (ethiek, regelgeving, regiebehandelaarschap, kennis van de gezondheidszorg, benutten van wetenschappelijke kennis) moeten omvatten.

Proces

- ▶ De potentiële kandidaat toetst in eerste instantie of hij in aanmerking komt voor dit traject door zichzelf te toetsen op de criteria die vastgesteld zijn. Dit traject kan verder alleen worden ingezet wanneer een kandidaat niet alleen in het bezit is van een geldige LOGO-verklaring, maar hij ook aan een aantal instapcriteria voldoet. Deze criteria vallen in twee hoofdonderdelen uiteen: een praktijkgedeelte en een cursorisch onderdeel:
  - Beoordeling van het praktijkgedeelte: de kandidaat toetst of, en in welke mate, het praktijkgedeelte voldoet om te komen tot vrijstelling van praktijkonderdelen van de GZ-opleiding.
  - Beoordeling cursorisch onderwijs aan de hand van diploma's/certificaten: de kandidaat toetst of, en in welke mate, het genoten onderwijs dat is afgesloten met een erkend diploma/certificaat, voldoet om te komen tot vrijstelling van cursorische onderdelen van de GZ-opleiding.
- ▶ Bij een positieve uitkomst van deze toets neemt de kandidaat pas contact op met een EVC-begeleidingsbureau om deze toets om te zetten in een verzoek tot een EVC-traject.
- ▶ Het EVC-begeleidingsbureau toetst de eerste gegevens en geeft een go/no-go.

4 Met gesuperviseerde relevante praktijkervaring wordt bedoeld dat er ervaring is opgedaan binnen het vakgebied en op het terrein van diagnostiek en behandeling onder begeleiding van een GZ-psycholoog. Deze begeleiding kan de inhoud hebben gehad van werkbegeleiding, maar kan ook supervisie zijn geweest in het kader van een specifiek opleidingstraject, zoals bijvoorbeeld dat van een beroepsvereniging. Waar in de tekst gesproken wordt van supervisie kan ook begeleiding worden gelezen. Voorwaarde is dat deze begeleiding/supervisie door een GZ-psycholoog (of specialist) is uitgevoerd.

- ▶ Bij een go gaat een EVC-kandidaat een portfolio samenstellen volgens de eisen:
  - Kandidaten dienen aan de hand van een portfolio aan te tonen dat zowel het cursorisch onderwijs, de praktijkmaken én de benodigde competenties aanwezig zijn⁵. Dit portfolio dient te voldoen aan de kwaliteitseisen van het EVC-begeleidingsbureau, die zijn afgeleid van de eisen gesteld aan de GZ-opleiding. In het portfolio worden zowel behaalde diploma's/cursussen als ook bewijsmateriaal verzameld. Een dossier kan voor een tussentijdse beoordeling aan het EVC-bureau aangeboden worden.
  - Aanvullend kan het afgebakende cursorisch traject van 150 uur (met daarin onder andere de modules: wetenschap, ethiek en psychodiagnostiek/-pathologie) worden gevolgd en in het portfolio worden opgenomen.
- ▶ Het complete portfolio kan worden ingediend ter beoordeling.
- ▶ Een gekwalificeerde assessor (GZ-psycholoog getraind in een EVC-assessment) beoordeelt het portfolio op compleetheid en inhoud en formuleert een advies. Dit advies wordt vervolgens voorgelegd aan een hoofdopleider die bevoegd is om het uiteindelijke getuigschrift te ondertekenen.
- ▶ Dit advies wordt aan de kandidaat teruggekoppeld: in principe volgt vrijstelling, maar als er niet voldaan is aan de eisen volgt een afwijzing voor scenario 2 en een verwijzing naar scenario 3.

Scenario 3: de EVV-route

Uitgangspunten en randvoorwaarden

- ▶ Voor de vrijstelling via de Extra Verruimde Vrijstellingsroute (EVV-route) moet een aantal bewijsstukken worden aangeleverd.
- ▶ De aanvrager levert het bewijsmateriaal, de toetsing ligt bij de assessor, die als vakgenoot vooral ook de praktijkonderdelen kan beoordelen.
- ▶ Het aanvullende praktijkgedeelte in het kader van de EVV-route heeft plaats op minimaal één erkende GZ-opleidingsplek, die bij voorkeur niet de eigen werkplek is. De hoofdopleider moet op grond van nader te bepalen criteria de opleidingsplek goedkeuren.

Scenario 3 (de Extra Verruimde Vrijstelling) leidt naar een beperkte vrijstelling van één jaar met een aanvullend praktijkdeel en cursorisch onderwijs. De instroom in de eenjarige variant vereist minder bewijslast voor de kandidaten dan het geval is in een volledige EVC-route, omdat er geen bewijsstukken voor competenties ingediend hoeven te worden. De reden hiervoor ligt in het feit dat in deze variant gedurende een heel opleidingsjaar de competenties alsnog gemonitord en getoetst worden, waardoor een helder zicht is op het behalen van de eindtermen van de opleiding.

-----

⁵ Zie bijlage 2 voor de aan te leveren documenten voor het portfolio.

Voor het EVV-traject zullen de eindtermen wellicht nader gespecificeerd moeten worden, waarbij het denkbaar is dat in dit traject een grotere nadruk op het voltooien van de KBS-en komt te liggen dan in de reguliere GZ-opleiding het geval is.

Veel cursussen op het gebied van psychologische gespreksvoering (in diverse methodieken) leiden niet breed maar specifiek op, en niet alleen op basisniveau, maar juist verdiepend/specialistisch. Om die redenen leiden deze cursussen niet, of slechts ten dele, tot vrijstelling voor de GZ-opleiding. Qua omvang en/of beperkte breedte van de inhoud bieden overige cursussen maar voor een beperkt deel vrijstelling en zijn m.n. interessant als stapeling op voorgaand genoemde cursussen.

Toelatingscriteria

1. De potentiële kandidaat is in het bezit van een geldige LOGO-verklaring.
2. Praktijkervaring: de kandidaat heeft al relevante praktijkervaring opgedaan in een voor de GZ-opleiding erkende praktijkopleidingsinstelling. Hierbij kan worden gedacht aan minimaal 24 uur per week gedurende drie jaar, onder supervisie van een GZ-psycholoog. Deze praktijkervaring heeft plaats gevonden binnen de afgelopen vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag. Daarbij moet worden opgemerkt dat dit waarschijnlijk een combinatie is van werkbegeleiding (intern; betreft organisatorische aspecten) en supervisie (extern; betreft persoonlijke en didactische aspecten).
3. Supervisie (minimaal 45 sessies): de kandidaat kan een supervisieverklaring overleggen waarin een of meer supervisors tekenen voor zowel het aantal supervisie-uren als de kwaliteit van het supervisieproces en de uitkomst daarvan. De supervisieverklaring kan overigens ook verworven zijn in het kader van de hieronder genoemde beroepsregistraties.
4. Nader te bepalen cursorische certificaten (van bijvoorbeeld basis- of vervolgcursussen), die gestapeld kunnen worden tot minimaal 200 cursusuren. In deze opleidingen is sprake van een meer of minder uitgebreid cursorisch deel en praktijkdeel waarin behandelen centraal staat.

Proces

- ▶ De aanname is dat masterpsychologen met een ruime relevante praktijkervaring minder tijd nodig hebben dan de reguliere instromers om aan de eindkwalificaties (in termen van competenties) te voldoen.
- ▶ Het scenario van de Extra Verruimde Vrijstelling (EVV) betreft de GZ-opleiding voor de duur van één jaar met daarin één dag per week cursorisch onderwijs en vier dagen per week praktijkopleiding als er een voltijds dienstverband is. In het geval van een deeltijd dienstverband kan het EVV-traject maximaal twee jaar duren, hetgeen de systematiek van de reguliere opleiding volgt.

Implicaties voor de betrokkenen bij een EVV-traject

Praktijkopleidingsinstellingen

De opleiding volgt het traject in een door de hoofdopleiders (en daarmee formeel door de Commissie Registratie en Toezicht) erkende instelling en kan op verschillende plekken in de praktijkopleidingsinstelling (POI) worden ingezet. Mocht een instelling niet erkend zijn, maar toch een opleidingstraject willen aanbieden, dan dient er een samenwerkingsovereenkomst te bestaan met een (bij voorkeur grote) POI (conform artikel C.8 uit het Opleidingsbesluit). Het is overigens mogelijk dat niet iedere praktijkopleidingsinstelling voldoende uitgerust is om een EVV-traject uit te voeren als er bijvoorbeeld specifieke eisen worden gesteld aan dit opleidingstraject, mede gebaseerd op de nog te ontwikkelen competenties (bepaalde doelgroepen of problematieken). Het is echter om organisatorische redenen onwenselijk dat het EVV-traject binnen meer dan één POI wordt doorlopen. Het praktijkdeel moet zo optimaal mogelijk aansluiten bij het nog te volgen cursorisch onderwijs. Dat betekent dat het cursorisch onderwijs ook haalbaar ingericht wordt binnen de opleidingsinstellingen.

De opleidingen in het EVV-scenario dienen te solliciteren naar een opleidingsplek. Het is van belang dat in ieder geval de P-opleider/praktijkopleider voor aanvang van het opleidingstraject goed is geïnformeerd over de al aanwezige en de nog te ontwikkelen competenties. Dat betekent betrokkenheid van de P-opleider/praktijkopleider bij de selectieprocedure. Ook moet er rekening mee worden gehouden dat de praktijkopleider frequenter dan eenmaal per maand een contactuur heeft met de opleiding, omdat de opleiding slechts één jaar duurt en er voldoende ruimte voor monitoring en bijsturing moet zijn.

De rol van werkbegeleider, supervisor en praktijkopleider wordt in dit traject dus nog belangrijker dan dat deze normaal al is. Het gaat namelijk explicieter dan gebruikelijk om het kiezen van een relevante caseload door de werkbegeleider, het superviseren op een hoger niveau dan het instapniveau van een beginnende opleiding, en het beoordelen van het traject aan de hand van de eindtermen van jaar twee door de praktijkopleider.

Het is van belang om nadrukkelijk oog te hebben voor de ongewenste mogelijkheid dat reguliere opleidingsplekken worden vervangen door EVV-plekken, omdat de instelling een beperkt aantal praktijkopleiders/supervisoren en werkbegeleiders ter beschikking heeft.

Opleidingsinstellingen

Voor een eenjarige EVV-opleiding zullen de opleidingsinstellingen, aangestuurd door de hoofdopleiders, een daarop toegesneden curriculum moeten ontwikkelen. Het is wenselijk dat hiervoor een landelijk (door het HCO-GZ) geaccordeerde beschrijving ('Opleidingsplan licht') van het doel en de inhoud van het hele opleidingspakket wordt opgesteld. Er zijn verschillende mogelijkheden om het cursorische onderwijs aan te bieden:

- ▶ Er zullen waarschijnlijk specifieke opleidingsgroepen worden gevormd die uitsluitend bestaan uit deelnemers aan het EVV-traject.
- ▶ Het is wellicht wenselijker dat opleidingen modulen kunnen volgen die aansluiten op hun (door de hoofdopleider geaccordeerde) opleidingsbehoefte.
- ▶ Sommige onderwijsonderdelen (al dan niet in modulen) kunnen, als die zich ervoor lenen, digitaal worden aangeboden.

Voor het cursorisch onderwijs aan deze groepen zijn extra docenten nodig. En wat betreft het praktijkdeel vereist het bijdragen aan het inrichten van praktijkopleidingsplaatsen, het opstellen van de IOP's, en het monitoren van de EVV-opleidingen extra inzet van coördinatoren en managers. De hoofdopleiders hebben de taak om de vrijstellingen te verdisconteren in het individuele opleidingstraject.

Opleidingen

Het ligt voor de hand dat de EVV-opleiding plaatsvindt binnen een erkende POI. Dat kan voor sommige deelnemers betekenen dat zij voor de duur van de opleiding aan een andere instelling dan waarin zij op dat moment werkzaam zijn, verbonden zullen zijn.

Scenario 4: Vrijstelling half jaar cursorisch en half jaar praktijk

Het scenario waarbij het lidmaatschap van VGCT recht geeft op deze vrijstelling is door het HCO-GZ geformaliseerd en bestaat derhalve al in de praktijk en blijft als zodanig gehandhaafd. Hier wordt het lidmaatschap van de NVRG aan toegevoegd. Ook deze geeft vrijstelling conform de VGCT. Dit scenario lijkt in zoverre op scenario 2 dat het portfolio van de kandidaat niet verder gaat dan het kunnen aanleveren van de LOGO-verklaring en het lidmaatschap van of de VGCT of de NVRG. Aan alle andere vereisten voor scenario 2 wordt niet voldaan door de kandidaat.

Scenario 5: Vrijstelling gedeeltelijk (maximaal half jaar) cursorisch onderwijs, geen praktijkvrijstelling

Het scenario waarin de basis cursus VGCT (100 uur) leidt tot vrijstelling van 100 uur basis cursus cognitieve gedragstherapie in de GZ-opleiding bestaat al in de praktijk en blijft als zodanig gehandhaafd. Een aantal andere, door specialistische therapieverenigingen erkende cursussen, komt eveneens in aanmerking voor vrijstelling in route 5. Dit tot maximaal 50 uur van de cursorische uren in de GZ-opleiding: Groepstherapie (NVGP), schematherapie (VST), NVRG-basis. EFT-register kan leiden tot een aantal uren vrijstelling.

1.9 Financiën

Het kostenaspect is een belangrijk onderdeel van het EVC-traject en moet nader in kaart worden gebracht en afgezet tegen het aantal kandidaten dat het traject wil volgen. Een klein aantal gegadigden zal de kosteneffectiviteit immers compromitteren.

Er zullen in ieder geval financiële middelen beschikbaar moeten zijn voor:

- het ontwikkeltraject;
- het uitvoeren van een pilot om de werkbaarheid van een assessment vast te stellen;
- het daadwerkelijk implementeren van het EVC-assessment; en
- het inrichten van opleidingstrajecten die recht doen aan de uitkomst van het EVC-assessment.

Een fundamentele vraag is wie het hele EVC-traject gaat bekostigen: VWS, het praktijkveld, de kandidaten zelf, de opleidingsinstellingen of combinaties hiervan?

Aangezien het gaat om het opleiden van masterpsychologen in het stuwmeer ligt het voor de hand dat dit traject uit extra middelen wordt gefinancierd, waarvoor ook een appel gedaan moet worden op VWS. Dit vergt een aanvullende regeling op de huidige beschikbaarheidsbijdrage. Immers, als dit cohort binnen de bestaande beschikbaarheidsbijdragen zou vallen, gaat dat ten koste van de reguliere GZ-opleiding. Daarmee wordt dan geen probleem opgelost, maar hoogstens verschoven.

1.10 Randvoorwaarden

Praktische organisatie (bureau of centraal)

De werkgroep heeft gesproken over het al dan niet zelf organiseren van de EVC/EVV-trajecten. Vanuit een objectief perspectief en om belasting van de opleidingsinstellingen te voorkomen, kan het wenselijk zijn om het gehele EVC-proces onder te brengen bij een uit te kiezen bureau.

Een reële optie is om de stichtingsbesturen vLOGO (inclusief overige instituten) de EVC/EVV-trajecten gezamenlijk te laten organiseren en daarbij dan ook de ontwikkeling en het aanbieden van passend onderwijs en opleidingstrajecten op zich te laten nemen. Dit biedt als voordeel dat de noodzakelijke expertise al aanwezig is, maar ook verder uitgebouwd kan worden door gezamenlijk nieuwe onderwijs-opleidingsvormen te ontwikkelen die de samenwerking verder ten goede zullen komen (o.a. didactische en innovatieve ontwikkeling, EPA's, etc.). Er kan dan ook gebruik gemaakt worden van bestaande kennis en expertise voor het organiseren van de huidige GZ-opleiding. Een dergelijke samenwerking kan bovendien sneller en adequater voorsorteren op vernieuwingen die wenselijk worden geacht. Het is noodzakelijk hiervoor een gezamenlijk landelijk project in te richten.

Ontwikkelen cursus

Afhankelijk van het aantal EVV-deelnemers is het denkbaar dat de opleidingsinstellingen gezamenlijk het cursorische pakket ontwikkelen en aanbieden. Ieder instituut ontwikkelt op grond van de daar aanwezige expertise een of meer onderwijsmodulen die (afhankelijk van het onderwerp en de daarbij gewenste didactische vorm) daarna landelijk face-to-face, digitaal of blended kunnen worden aangeboden.

Dit modulaire onderwijs biedt een interessante en kostenefficiënte optie. De hoofdopleider bepaalt welke modulen uit het cursorische onderwijs het best aansluiten bij de nog te verwerven competenties en hij moet de eventuele keuzes die de kandidaat maakt uit overige modulen goedkeuren. Hiervoor dient een (door HCO goedgekeurd) onderwijspakket ontwikkeld te worden.

Om de inhoud van het cursorisch pakket te kunnen bepalen, is het nodig om te weten op welke terreinen de kandidaten (als groep en als individu) lacunes hebben. Het Nivel-onderzoek geeft hierover meer duidelijkheid, dit zal in een vervolgstap nader worden uitgewerkt. Het is aannemelijk dat veel kandidaten redelijk wat behandelervaring zullen hebben, die mogelijk niet sterk aansluit bij de state-of-the-art van het vak. Daarnaast is het de vraag hoe groot het aandeel (neuro)psychologische diagnostiek moet zijn.

1.11 Het vervolg: uitvoerbaarheid en haalbaarheid

Deze notitie omvat de adviezen die de werkgroep heeft samengesteld op basis van onderzoek en discussies. In de volgende fase, waarin nader inhoud gegeven moet worden aan uitvoeringsvragen, zullen, mede op basis van de Nivel-rapporten, concrete voorstellen gedaan worden voor de uitvoering van het EVC-traject. Hieronder in het kort enkele aspecten die aan bod moeten komen:

- ▶ Nader concretiseren van de kenmerken van masterstudenten in het stuwmeer met de uitwerking naar schattingen voor de scenario's;
- ▶ In kaart brengen van de kosten van de verschillende scenario's;
- ▶ Vraagstukken rondom haalbaarheid van samenstellen van portfolio's als kandidaten al langere tijd uit een werkplek vertrokken zijn;
- ▶ Toetsende rol van de hoofdopleider in de akkoordverklaring van de werkplek;
- ▶ Het mandaat van de assessor vaststellen;
- ▶ Vaststellen van de criteria op grond waarvan de hoofdopleider zal toetsen of een verkorte opleiding binnen een praktijkinstelling kan worden gevolgd;
- ▶ Een nadere regeling maken voor de erkenning van cursussen (veelal van specialistische psychotherapieverenigingen) die tot vrijstelling route 3 (en 5) leiden;
- ▶ Afspraken maken met o.a. NIP over sluitingsdata van registers ter voorkoming van oneigenlijke routes die mogelijk leiden tot een BIG-3 registratie.

Bijlage I

Uitwerking van EVC stappen in algemene zin

Een EVC-traject bestaat uit de volgende fasen:

1. Opstarten

Een potentiële kandidaat wordt geïnformeerd over de mogelijkheden van een traject. Als de potentiële kandidaat geïnteresseerd is in een traject, wordt een digitaal of persoonlijk intakegesprek met een begeleider ingepland. Tijdens het intakegesprek wordt bekeken of, en zo ja welk, traject bij de doelstelling en relevante praktijkervaring van de potentiële kandidaat past. Vervolgens wordt een passend scenario geselecteerd.

2. Verzamelen

Na het intakegesprek start de kandidaat met het verzamelen van bewijsstukken die aantonen dat hij ervaring heeft opgedaan met de onderdelen van de gekozen standaard. Hierbij wordt de kandidaat ondersteund door een begeleider. Voorbeelden van bewijsstukken die een kandidaat kan aanleveren zijn: diploma's en certificaten, functioneringsverslagen, START-formulieren en beroepsproducten. De bewijsstukken verzamelt de kandidaat in het Portfolio. De kandidaat heeft volgens afspraken een beperkte periode de tijd om het portfolio te vullen.

3. Waarderen

Afhankelijk van het gekozen traject worden de bewijsstukken in het portfolio door een vakinhoudelijke assessor beoordeeld. Vervolgens licht de kandidaat het samengestelde portfolio en de opgedane praktijkervaring toe tijdens een eindgesprek met de begeleider of assessor. Op basis van het portfolio en de toelichting van de kandidaat tijdens het eindgesprek, schrijft de begeleider of assessor de rapportage. De STAR-methode wordt hierin gehanteerd voor het toetsen van onderdelen.

4. Afronden

Tijdens de afrondende fase wordt de rapportage uitgereikt aan de kandidaat. Als de vereisten voldoende zijn aangetoond, wordt bij sommige trajecten het vakbekwaamheids- of competentiebewijs afgegeven. De rapportage en het bewijs kunnen vervolgens door de kandidaat ingezet worden als input voor verdere ontwikkeling of in complete, een GZ-diploma dus. Alleen een hoofdopleider kan een diploma ondertekenen. Eventuele verdere ontwikkeling wordt vormgegeven door de opleidingsorganisatie.

Bijlage II

Aan te leveren bewijsstukken EVC-traject

Algemeen: alle stukken dienen op datum te zijn en niet ouder dan 5 jaar.

	Kenmerkende beroepssituatie	Bewijsstuk(ken)	Aanvullende informatie
1	Psychologisch onderzoek	Lever 3 PO's in. Onderzoek naar ten minste persoonlijkheid met daarbij tevens intelligentie en/of klachten.	Verslaglegging conform NIP eisen.
2	Neuropsychologisch onderzoek	Lever 2 NPO's in. Onderzoek naar neuropsychologische functies met ten minste 3 functiegebieden (intelligentie, aandacht, concentratie, geheugen, executief, taal etc)	Verslaglegging conform NIP eisen.
3	Verslag teruggavegesprek	Verslaglegging teruggavegesprek inclusief eigen reflectie	Met akkoord van begeleider of leidinggevende.
4	Verslag MDO betrokkenheid	Beschrijf een eigen inbreng cliënt in een MDO, inclusief eigen reflectie	Met akkoord begeleider of leidinggevende
5		Beschrijf eigen reactie in MDO op inbreng collega, inclusief eigen reflectie	Met akkoord begeleider/ leidinggevende
6	Collega's consulteren	Beschrijf situatie consultatie van collega	Met akkoord begeleider/ leidinggevende
7	Eigen handelen bespreekbaar maken	Beschrijf een situatie ⁶ waarin je je eigen handelen bespreekbaar maakt (en effect hiervan)	Met akkoord begeleider/ leidinggevende
8	Betrokkenheid bij kwaliteitsbeleid	Beschrijf een situatie waarin je betrokken bent bij verbeteren van de kwaliteit van zorg in eigen organisatie ⁷ en/of reflecteer op het kwaliteitsbeleid v/d organisatie	Met akkoord begeleider/ leidinggevende
9	Angstbehandeling	Lever 2x een geanonimiseerde afsluitbrief van een angstbehandeling in	Voldoende helder staat beschreven welke op angst gerichte interventies zijn uitgevoerd en met welk effect
10	Traumabehandeling	Lever 2x een geanonimiseerde afsluitbrief van een traumabehandeling in	Voldoende helder staat beschreven welke op trauma gerichte interventies zijn uitgevoerd en met welk effect
11	Stemmingsbehandeling	Lever 2x een geanonimiseerde afsluitbrief van een stemmingsbehandeling in	Voldoende helder staat beschreven welke op stemming gerichte interventies zijn uitgevoerd en met welk effect

6 Bijvoorbeeld tijdens een intervisie met collega's of een begeleidingsgesprek met een begeleider

7 Bijvoorbeeld de invoering van een nieuwe inhoudelijke werkwijze of betrokkenheid bij een verbeter- of vernieuwingsproject

	Kenmerkende beroepssituatie	Bewijsstuk(ken)	Aanvullende informatie
12	Motivatie gerichte behandeling	Beschrijf 3 sessieverslagen waarin helder motivatietechnieken (bv motivational interviewing) getoond worden	Beschrijf in het verslag kort de casus, op welke manier motivatietechnieken zijn toegepast en met welk effect (max 1 A4 per casus)
13	Systeem v/d cliënt betrekken	Beschrijf 3 sessieverslagen waarbij het systeem/de naastbetrokkene in de kamer was	Beschrijf in het verslag helder op welke manier het systeem betrokken was en met welk effect.
14	Rationale CGT kunnen uitleggen	Beschrijf 3 sessieverslagen waarin de rationale CGT uitgelegd is in CGT termen ⁸ .	
15	Handeling met psychotische patiënt aangetoond/verantwoord	Beschrijf minimaal 1 diagnostisch verslag OF 1 behandelverslag van een sessie met een patiënt met (vermoeden van) psychotische stoornis.	Max 1 A4
16	Handeling bij patiënt met somatische symptoomstoornis en/of neurocognitieve stoornis aangetoond/verantwoord	Beschrijf minimaal 1 diagnostisch verslag OF 1 behandelverslag van een sessie met een patiënt met (vermoeden van) somatische symptoomstoornis en/of neurocognitieve stoornis.	Max 1 A4
17	Handeling bij patiënt met gedragsstoornis en/of ontwikkelingsstoornis aangetoond/verantwoord	Beschrijf minimaal 2 diagnostische verslagen EN/OF 2 behandelverslagen van een sessie met een patiënt met (vermoeden van) gedragsstoornis en/of ontwikkelingsstoornis.	Max 1 A4
18	Handelingen bij patiënt met persoonlijkheidsstoornis/hechtingsproblematiek aangetoond/verantwoord	Beschrijf minimaal 2 diagnostische verslagen EN/OF 2 behandelverslagen van een sessie met een patiënt met (vermoeden van) persoonlijkheidsstoornis/hechtingsproblematiek.	Max 1 A4
19	Video van behandelsessie	Ten minste start (5 min), midden (5 min) en eind (5 min) van behandelsessie. Totaal max 20 minuten, waarbij geleerde technieken getoond worden. Tevens een reflectie (max 1 A4) over deze sessie met daarin een korte (max ½ A4 casusbeschrijving) en ½ A4 reflectie over wat goed gaat en wat beter kan.	Breng patiënt niet zichtbaar in beeld of film hem op de rug. Laat de camera vooral op jezelf gericht zijn.

-----
⁸ Gebruik hierbij bijvoorbeeld holistische theorie; FA's; BA's